

Tørketolerance og rodvækst hænger sammen

Udbytte, fordøjelighed og holdbarhed er de vigtigste egenskaber i forhold til at finde klimarobuste sorter til slæt og afgræsning

Af Lone Vestergaard, LDM

Sommeren 2018 husker de fleste nok som meget nedbørsfattig, og mange var begyndt at frygte, at sommeren i år skulle blive lige så tør, men helt så galt gik det ikke. Men det har haft den effekt, at man er begyndt at interessere sig meget for afgrøder og sorter, der bedre kan klare sig under mere ekstreme vejrtilstande.

Nye rod-forsøg

Gurli Klitgaard er produktchef hos DLF, og hun fortæller, hvad det er, man har haft fokus på i forhold til at finde robuste afgrøder, der kan tåle mere varme, mere tørke eller mere nedbør:

- Vi kigger meget på rodvækst i græs og bælgeplanter, for der er brug for, at planterne kan sende rødder langt ned, når der er tørke i lang tid, siger hun.

Man har lavet et anlæg på en forsøgs-gård under Københavns Universitet, Radimax, hvor det undersøges, hvor langt ned planterne sender deres rødder i jagen på vand. Man måler i en dybde fra 70 cm ned til tre meter.

- Vi screener sorter af græs, rødskov, hvidskov og lucerne i Radimax-anlægget, og på dem vi allerede har haft igennem, kan vi se, at der er forskel på, hvor langt ned rødderne kommer både indenfor arter og sorter af samme art, siger hun.

Det vides allerede fra den del af forædlingen, der foregår i Frankrig, hvad der sker med græsserne hen over en tør sommer, og her kan man se, at hundegræs og strandsvingel klarer sig i længere tid, før de går i dvale.

- I Danmark kan vi have tørre forår, og her er det vigtigt, at græsset har dybtgående rødder og hurtig rodvækst, som vi blandt andet ser i rajsvingel af rajgræs-typen. Den har store frø, er hurtig til at etablere sig og sætte dybe rødder. Alm.

rajgræs, som er grundstenen i mange af vores blandinger på grund af dens høje fordøjelighed, vil, når temperaturen rammer 25 grader gå i dvale; den lukker simpelthen ned. Det er rajgræs' naturlige evne til at klare sig igennem en tør periode, og i 2018 oplevede vi, at så snart der kom tilstrækkelige mængder vand, var den hurtig til at vokse videre, forklarer Gurli Klitgaard.

Lucerne - på vej ind i varmen

Generelt peger hun på, at der er en sammenhæng mellem rodvækst og udbytte, uanset om det er i græs, skov eller lucerne, men lucerne har nogle meget dybe rødder.

- Lucerne er interessant med hensyn til tørke, og den er også god på lidt andre jordtyper end græs. Som det er lige nu, er den lidt udfordret på fordøjeligheden, men vi har kolleger, der lykkes med at tage flere slæt, så det tror, jeg vi kommer til at arbejde mere med på de lidt kraftigere jorder. Vi har en parcel i Hellevad, hvor der er taget fire slæt hvert år, som stadig står pænt i fjerde brugsår, siger hun.

Holdbarhed er central

Holdbarheden er vigtig i forhold til etableringsomkostninger og udbytter. Generelt er der stor forskel på, hvor længe en afgrøde kan holde. Græs holder længere på lerjorde end på skarpt sand blandt andet grundet en hurtigere udtørring om foråret og kraftigere udtørring hen over sommer.

- De sorter, vi arbejder videre med, er dem, der præsterer pænt efter tredje brugsår. For eksempel har vi en tetraploid rajgræs, Ovambo 1, der klarer sig fint i sortsafprøvning i tredje brugsår, og den kom også fint ud af Radimax-testen, siger hun.

- Efter udbytte og fordøjelighed er holdbarhed for mig at se, den vigtigste

egenskab i forhold til klimarobusthed. Sygdomsresistens, for eksempel overfor rust, er også vigtig, men vi screener allerede alle græssorter i Frankrig, hvor der nærmest er garanti for rustangreb. På den måde får vi testet resistensen, og det er jo vigtigt for at holde græsset fri af rust, især til afgræsning, siger hun

Kløver

Kløveren bliver, uanset om den er hvid eller rød, også målt i forhold til udbytter og fordøjelighed, og med rødskoven arbejder man på en tidligere vækst, så der kommer mere masse med i de tidlige slæt, mens man for hvidskov søger at øge udbyttet og holdbarheden i græsmarkerne, hvor den sikrer fordøjeligheden til køerne. Et fint eksempel på det er hvidskovsorten Brianne, som i sortsafprøvningen gav 4 pct. mere protein end målesorten.

- Alle sorter, der allerede sælges, og som skal sælges fremadrettet, bliver screenet i Radimax-anlægget, så vi ved, hvordan de kan klare sig under tørre forhold, siger produktchefen.

Hun tror også på, at urter som cikorie og vejrbred er ved at vinde indpas i afgræsningsblandingerne, hvor de kan være med til at sikre udbytte over tørre somre. Samtidig er de med til at øge biodiversiteten, evt. sammen med en større bredde i valg af græsarter og -sorter.

Vand

Regnen kan også en udfordring i forhold til kvaliteten af foderet såvel som holdbarheden på visse arealer:

- Som det har regnet nu, kan rajgræs sagtens klare det på almindelig agerjord, men på nogle arealer hvor der står vand igennem længere tid, så der er det nødt til at være timoté og strandsvingel, men det bliver stadig lidt sværere med hensyn til fordøjeligheden, siger hun. 🌿

Her kan man se planternes rødder langt ned, men man kan også se, at de ikke er lige kraftige.
Foto: Gurli Klitgaard, DLF.

